

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Charakteristika výroby nábytku a inej výroby v SR

Vypracoval: Odbor priemyselného rozvoja a investícií

Bratislava 2014

Metodické vysvetlivky

Pri vypracovaní charakteristiky výroby nábytku a inej výroby sa vychádzalo z výkazov Priem 1-12, a Prod 3- 04 ktoré poskytuje Štatistický úrad SR (ŠÚ SR) Ministerstvu hospodárstva SR (MH SR) na mesačnej resp. štvrťročnej báze. Zároveň boli využité výsledky zahraničnoobchodnej štatistiky dodávané ŠÚ SR do databázy MH SR na mesačnej báze.

V texte sa pracuje s údajmi na základe štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2, ktorá je vydaná Vyhláškou ŠÚ SR z 18. júna 2007 č. 306/2007 Z. z., ktorá je vypracovaná na báze spoločnej štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Európskom spoločenstve NACE Revision 2, ktorú pre krajiny Európskeho Spoločenstva stanovuje Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 z 20. decembra 2006. Toto Nariadenie je záväzné v celom rozsahu vo všetkých členských štátoch a uplatňuje sa od 1. januára 2008.

Priemyselná výroba je v rámci tejto klasifikácie zaradená do sekcie „C“, ktorá obsahuje divízie 10 až 33, pričom označenie jednotlivých divízií je nasledovné:

- 10 výroba potravín
- 11 výroba nápojov
- 12 výroba tabakových výrobkov
- 13 výroba textilu
- 14 výroba odevov
- 15 výroba kože a kožených výrobkov
- 16 spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku, výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu
- 17 výroba papiera a papierových výrobkov
- 18 tlač a reprodukcia záznamových médií
- 19 výroba koksu a rafinovaných ropných produktov
- 20 výroba chemikálií a chemických produktov
- 21 výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov
- 22 výroba výrobkov z gumy a plastu
- 23 výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov
- 24 výroba a spracovanie kovov
- 25 výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení
- 26 výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov
- 27 výroba elektrických zariadení
- 28 výroba strojov a zariadení i. n.
- 29 výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov
- 30 výroba ostatných dopravných prostriedkov
- 31 výroba nábytku**
- 32 iná výroba**
- 33 oprava a inštalácia strojov a prístrojov

V súvislosti s predmetom materiálu možno výrobu nábytku a inú výrobu podrobnejšie členiť nasledovne:

- 3101 Výroba kancelárskeho nábytku a nábytku do obchodov*
- 3102 Výroba kuchynského nábytku*
- 3103 Výroba matracov*
- 3109 Výroba ostatného nábytku*
- 321 Výroba šperkov, bižutérie a podobných predmetov*
- 322 Výroba hudobných nástrojov*
- 323 Výroba športových potrieb*
- 324 Výroba hier a hračiek*
- 325 Výroba lekárskeho a dentálnych nástrojov a potrieb*
- 329 Výroba i. n.*

Analýza výroby nábytku a inej výroby a ich postavenie v rámci priemyselnej výroby

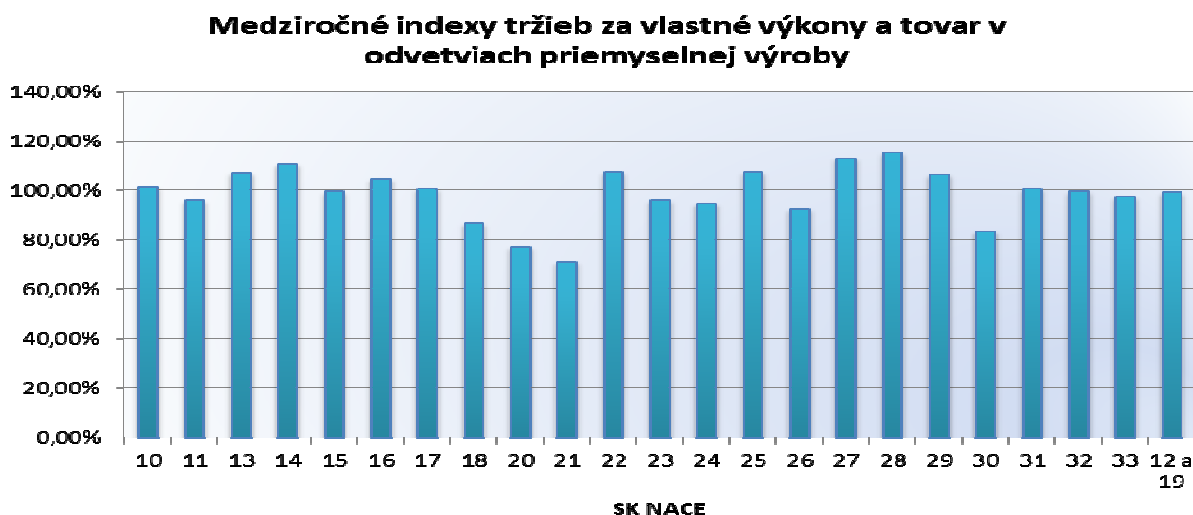
Základný rámec vývoja hospodárstva SR

Výkonnosť slovenskej ekonomiky vyjadrená rastom HDP v stálych cenách (reťazením k roku 2005) po roku 2009, kedy z dôvodu hospodárskej recesie spôsobenej celkovým útlmom odbytu zaznamenala medziročný prepád o 4,9 %, vykazuje rast. V roku 2010 HDP medziročne stúpol o 4,4 %, v roku 2011 o 3 %, v roku 2012 o 1,8 %, z čoho vyplýva postupná strata dynamiky tohto rastu. Spomalenie dynamiky pokračovalo aj v roku 2013, kedy sme zaznamenali medziročný rast HDP v stálych cenách o 0,9 %. Spomalenie rastu reálneho HDP bolo pokračovaním slabnúcej dynamiky rastu agregátneho dopytu, najmä domáceho. Spotrebiteľský dopyt ostáva v útlme od roku 2009 ako následok vysokej miery nezamestnanosti a pretrvávajúcej nízkej miery investovania. Rast výkonnosti slovenskej ekonomiky je teda po roku 2009 založený najmä na čistom vývoze, ktorý predstavuje rozdiel medzi vývozom a dovozom tovarov a služieb v stálych cenách.

Z pohľadu príspevkov odvetví hospodárstva možno konštatovať, že na tvorbe HDP jednoznačne dominuje priemysel, ktorý v roku 2013 vyprodukoval 24,26 % (v tom priemyselná výroba najmä vďaka exportu 19,93%). Pritom možno konštatovať, že zároveň je nositeľom rastu, pretože medziročný rast HDP v priemyselnej výrobe bol v roku 2013 3,3 %, čo je hodnota viac ako 3-násobne vyššia ako bola dosiahnutá u celkového HDP. Vyššiu dynamiku rastu príspevku k HDP zaznamenali iba finančné a poisťovacie činnosti (12,1 %), čo však vzhľadom na ich iba 3,8 % podiel na celkovom HDP neznamenal výrazný vplyv na celkovú dynamiku rastu HDP. Ostatné sektory hospodárstva vykázali nižšiu rastovú dynamiku ako priemyselná výroba, prípadne niektoré sektory zaznamenali medziročný pokles (stavebníctvo, verejná správa, sociálne zabezpečenie, zdravotníctvo a vzdelávanie).

Vzhľadom na význam priemyselnej výroby na tvorbe HDP a jeho raste je potrebné uviesť, že tržby za vlastné výkony a tovar v tomto hospodárskom sektore v podnikoch s 20 a viac zamestnancami v roku 2013 medziročne vzrástli v bežných cenách o 2 %, pričom dynamika rastu zrýchľovala ku koncu roka, keď decembrový rast (v porovnaní s decembrom 2012) dosiahol hodnotu až 8,9 %. Na nasledujúcom grafe je znázornená medziročná dynamika tržieb v jednotlivých odvetviach.

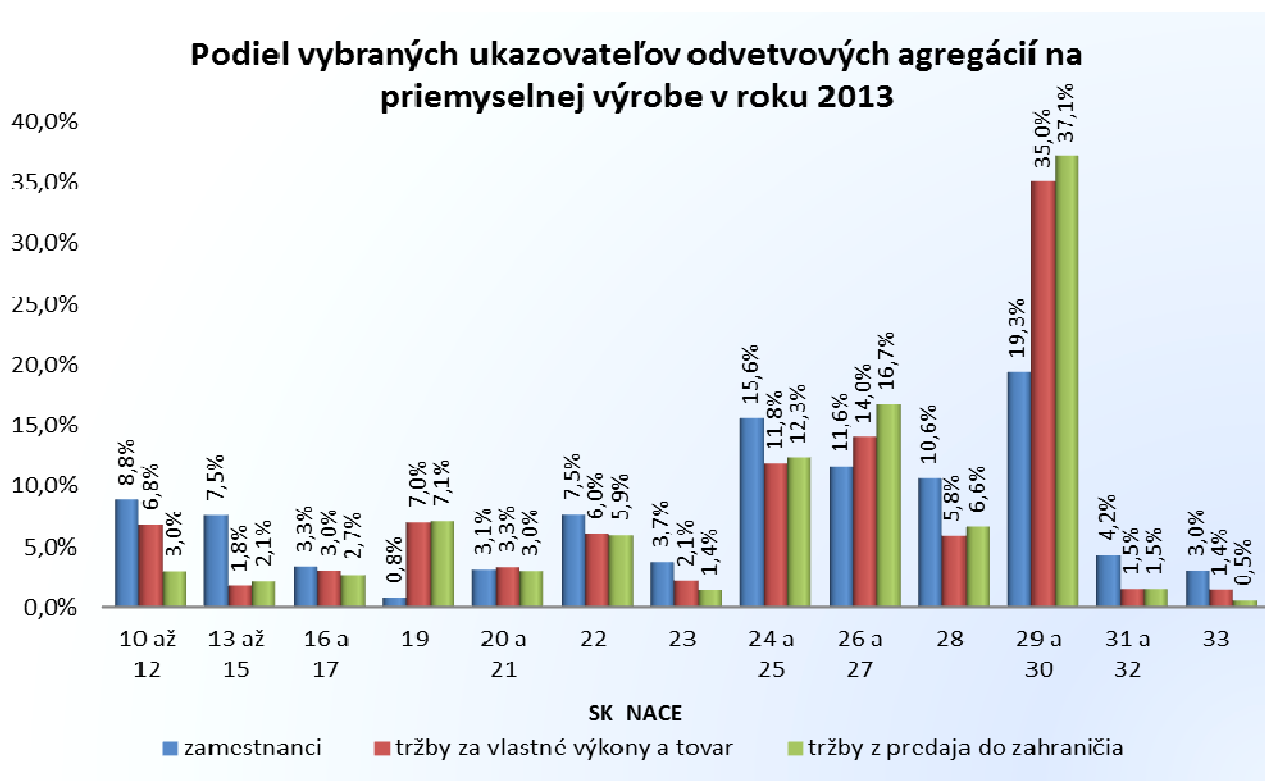
Graf č. 1 Medziročné indexy tržieb za vlastné výkony a tovar v odvetviach priemyselnej výroby v roku 2013 oproti roku 2012.

Ako bolo vyššie uvedené, hlavným ťahúňom hospodárskeho rastu je export priemyselnej produkcie, čo dokazuje aj skutočnosť, že tržby z predaja do zahraničia v priemyselnej výrobe tvorili za rok 2013 73,2% z celkovej hodnoty tržieb za vlastné výkony a tovar. Medziročne sa hodnota tržieb z predaja do zahraničia v priemyselnej výrobe zvýšila o 3,5 %. Súčasne však počet zamestnancov v tomto segmente medziročne klesol o 0,24 %.

Na grafe č.2 sú zobrazené podiely jednotlivých odvetvových agregácií priemyselnej výroby na tržbách za vlastné výkony a tovar, na tržbách z predaja do zahraničia a na zamestnanosti v priemyselnej výrobe. Vzhľadom na skutočnosť, že ŠÚ SR v roku 2013 vykazoval údaje v SK NACE 12 a SK NACE 19 ako dôverné, sú tieto odvetvia uvádzané spolu. Pritom je však treba vziať do úvahy, že údaje týkajúce sa produkčných ukazovateľov SK NACE 12 sú oproti údajom SK NACE 19 prakticky zanedbateľné.

Graf č. 2 Podiely odvetvových agregácií na vybraných ukazovateľoch priemyselnej výroby v roku 2013.

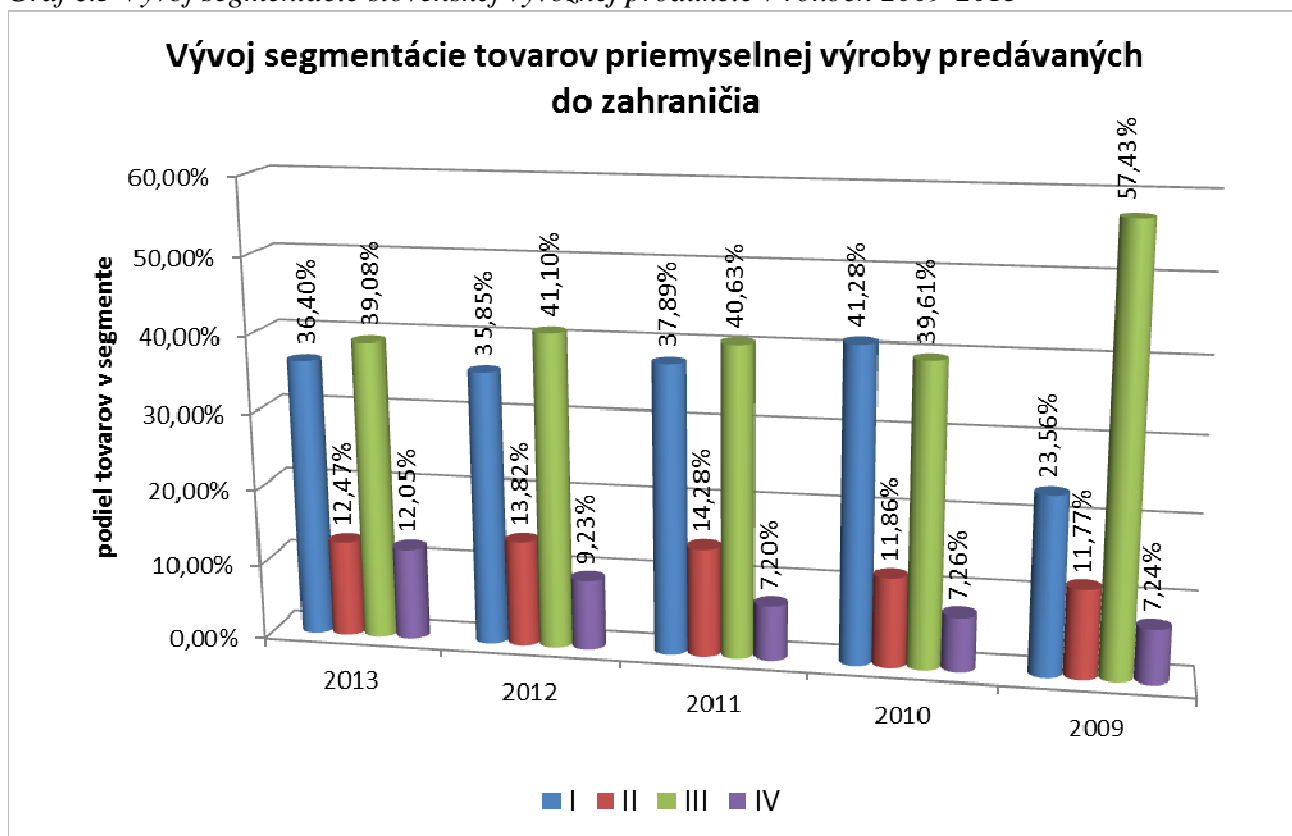
Vzhľadom na skutočnosť, že slovenské hospodárstvo má charakter výrazne otvorenej ekonomiky a rast jeho HDP je prevažne zabezpečovaný rastom čistého vývozu najmä priemyselných tovarov, je potrebné posúdiť vývoj zahraničného obchodu v tomto produktovom sektore. Po krízovom roku 2009 export priemyselnej produkcie začal prudko rásť a rástol každoročne avšak s postupným spomaľovaním dynamiky. Medziročné rasty v rokoch 2010 až 2013 dosahovali hodnoty 23,0 %, 16,0 %, 9,7 % a 4,1 %. Pritom hodnota kladného salda zahraničného obchodu v uvedenom období medziročne rástla o 14,0 %, 49,1 %, 29,5 % a 7,4 %. Z uvedeného priebehu vidieť, že počiatočný nárast fakticky znamenal iba spätné obsadenie trhov, ktoré boli v dôsledku zníženého dopytu v roku 2009 čiastočne opustené a postupne sa opätovne saturovali, takže ďalší rast je podmienený hľadaním buď nových trhov alebo dodávaním inovovaných produktov na existujúce a aj nové trhy.

Kvalitatívnu úroveň a konkurenčnú schopnosť tovarov priemyselnej produkcie možno hodnotiť pomocou jej segmentácie. Segmenty sa tvoria podľa nasledovných kritérií:

- I – *produkcia konkurujúca kvalitou* (hodnota vývozu je vyššia ako hodnota dovozu a jednotková cena vývozu je vyššia ako jednotková cena dovozu),
- II – *produkcia s deficitom cenovej konkurencie* (hodnota vývozu je nižšia ako hodnota dovozu a jednotková cena vývozu je vyššia ako jednotková cena dovozu),
- III – *produkcia konkurujúca cenou* (hodnota vývozu je vyššia ako hodnota dovozu a jednotková cena vývozu je nižšia ako jednotková cena dovozu),
- IV – *produkcia vykazujúca štrukturálne problémy* (hodnota vývozu je nižšia ako hodnota dovozu a jednotková cena vývozu je nižšia ako jednotková cena dovozu).

Na grafe č. 3 je znázornený podiel jednotlivých segmentov na celkovej vývoznej produkcii tovarov priemyselnej výroby v rokoch 2009-2013.

Graf č.3 Vývoj segmentácie slovenskej vývoznej produkcie v rokoch 2009-2013

Na základe uvedeného grafu je možné konštatovať, že kvalita slovenskej vývoznej produkcie sa zlepšila najmä v roku 2010, kedy došlo k výraznému nárastu podielu produkcie konkurujúcej kvalitou v porovnaní s rokom 2009 na úkor podielu produkcie konkurujúcej cenou, ktorá poklesla. V roku 2011 sa podiel jednotlivých segmentov na celkovej vývoznej produkcii v porovnaní s predchádzajúcim rokom takmer nemenil. Zmeny v segmente I v rokoch 2012 a 2013 indikujú mierny pokles konkurencie kvalitou, čo potvrdzuje vyššie uvedené konštatovanie o potrebe posilnenia inovácie tak v oblasti produktov ako aj v oblasti trhových služieb súvisiacich s odbytom priemyselných tovarov. Zmeny v oblasti konkurencie cenou nie sú výrazné, negatívom však je, že postupne rastie podiel tovarov vykazujúcich štrukturálne problémy, u ktorých hrozí vytlačenie z trhu, čo by bez vyššie uvedenej potreby rastu inovatívnej produkcie mohlo znamenať celkové zníženie odbytu priemyselnej produkcie.

Charakteristika odvetví

V nasledujúcich tabuľkách je výroba nábytku SK NACE 31 rozdelená na sektory podľa štvormiestnej klasifikácie SK NACE a iná výroba SK NACE 32 na sektory podľa trojmiestnej klasifikácie spolu so stručným popisom činností a zoznamom najvýznamnejších podnikov v danom sektore. Pod každou tabuľkou je uvedený podiel tržieb za vlastné výkony a tovar a podiel zamestnanosti na celkovom odvetví výroby kovov a kovových konštrukcií.

3101 - Výroba kancelárskeho nábytku a nábytku do obchodov

<ul style="list-style-type: none"> ➤ výroba kresiel a sedadiel do kancelárií, pracovní, hotelov, reštaurácií a verejných budov; ➤ výroba kresiel a sedadiel do divadiel, kín a podobne; ➤ výroba špeciálneho nábytku do obchodov: pulty, regály, vitríny, výstavne skrine, police atď.; ➤ výroba kancelárskeho nábytku; ➤ výroba laboratórných stolov, stoličiek a iných laboratórných kresiel a sedadiel, laboratórneho nábytku; ➤ výroba nábytku pre kostoly, školy, reštaurácie (vrátane vozíky pre reštaurácie, ako sú servírovacie vozíky, servírovacie stolíky na potraviny). <p>Nepatrí sem :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ výroba tabulí podľa 28.23 ➤ výroba sedadiel pre automobily, podľa 29.32 ➤ výroba sedadiel pre železničné vozne, podľa 30.20 ➤ výroba sedadiel pre lietadlá, podľa 30.30 ➤ výroba nábytku pre lekárov, chirurgov, zubárov a veterinárov, podľa 32.50 ➤ príslušenstvo a montáž stavebnicového nábytku, montáž priečok, montáž laboratórných zariadení podľa 43.32 	<ul style="list-style-type: none"> ○ TECHNOMETAL, s.r.o., Bytča ○ LENCOS, s.r.o., Levice ○ HASAG POLSTERM., s.r.o., Dunajská Streda ○ HAMMERBACHER SK a. s., Pukanec ○ VITAL a. s. , Žilina
---	---

Tento sektor zabezpečuje cca 7,2 % tržieb za vlastné výkony a tovar a 8,2 % zamestnanosti výroby nábytku.

3102 - Výroba kuchynského nábytku

<ul style="list-style-type: none"> ➤ výroba kuchynského nábytku 	
--	--

V tomto sektore v roku 2013 nevykazoval činnosť žiaden podnik s počtom viac ako 20 zamestnancov a v rozsahu výkazu Priem 1-12 neboli vytvorené žiadne tržby ani zamestnanosť

3103 - Výroba matracov

- výroba matracov s pružinami, vyplnených alebo tvarovaných podporným materiálom;
- výroba nepokrytých matracov z pórovitej (ľahčenej) gummy alebo plastov;
- výroba kostier pre matrace.

Nepatrí sem:

- výroba nafukovacích matracov z gummy, podľa 22.19
- výrobu matracov pre vodné postele z gummy, podľa 22.19

- **SEGUM, s.r.o., Bratislava**
- **BENY, s.r.o., Žarnovica**
- **MATERASSO SLOVAKIA, s.r.o., Oravské Veselé**
- **L.C. MANAGER, s.r.o., Župčany**
- **HOMEWARE PRODUCTION, s.r.o., Žilina**

Sektor zabezpečuje 2,7 % z tržieb za vlastné výkony a tovar a 1,8 % zamestnanosti výroby kovov nábytku.

3109 - Výroba ostatného nábytku

- výroba pohoviek, gaučov, rozkladacích gaučov a sedacích súprav;
- výroba záhradných kresiel a sedadiel;
- výroba nábytku do spální, obývačiek, záhrad atď.;
- výroba skriniek pre šijacie stroje a televízory atď.;
- konečná úprava nábytku napr. čalúnenie stoličiek, kresiel a sedadiel;
- konečná úprava nábytku ako je striekanie, natieranie, šelaková politúra a čalúnenie.

Nepatrí sem:

- výroba podušiek, taburetov, vankúšov na opieranie, kľáčanie, prešivaných a páperových prikrývok prikrývok podľa 13.92;
- výroba nábytku z keramiky, betónu a kameňa, podľa 23.42, 23.69, 23.70;
- výroba svietidiel a ich príslušenstiev, podľa 27.40;
- oprava a reštaurovanie nábytku vrátane nového čalúnenia, podľa 95.24.

- **EKOLTECH, s.r.o., Lučenec**
- **LIND MOBLER SLOV., s.r.o., Krupina**
- **DECODOM, s.r.o., Topoľčany**
- **KOM POLSTER, s.r.o., Komárno**
- **SANAS, a.s., Sabinov**

V sektore sa zabezpečuje 90,1 % tržieb za vlastné výkony a tovar a 90,0 % zamestnanosti výroby nábytku.

321 - Výroba šperkov, bižutérie a podobných predmetov

- výroba mincí vrátane mincí používaných ako zákonné platidlá, zo základných alebo drahých kovov;
- výroba opracovaných perál;
- výroba drahokamov a polodrahokamov v opracovanom stave vrátane priemyselného opracovania drahých kameňov;
- výroba šperkov z drahých kovov alebo z obyčajných kovov plátovaných drahými kovmi alebo drahokamov, polodrahokamov a ich kombinácií;
- výroba zlatníckych výrobkov z drahých kovov alebo obyčajných kovov plátovaných drahými kovmi;
- výroba technických alebo laboratórnych predmetov z drahých kovov (okrem prístrojov a ich častí);
- výroba náramkov na hodinky, náramkov, náramkových hodínok a tabatierok z drahých kovov;
- kompletne gravírovanie (rytie) na predmety z drahých kovov alebo obyčajných kovov.

- **ZLATA HUTA, s.r.o., Trenčín**
- **MONDI, s.r.o., Hlohovec**
- **FREY WILLE BA, s.r.o., Bratislava**
- **LAURA GOLD, s.r.o., Trenčianská Turná**
- **AMIL s.r.o., Levice**

Nepatrí sem oprava šperkov podľa 95.25.

Sektor zabezpečuje 16,5 % tržieb za vlastné výkony a tovar a 8,3 % zamestnanosti v sektoroch inej výroby

322 - Výroba hudobných nástrojov

- výroba strunových nástrojov;
- výroba klávesových strunových nástrojov, vrátane automatických pián;
- výroba klávesových píšťalových organov, vrátane harmoník a podobných klávesových nástrojov s voľnými kovovými jazýčkami;
- výroba akordeónov a podobných nástrojov, vrátane fúkacích harmoník;
- výroba dychových nástrojov;
- výroba bicích hudobných nástrojov;
- výroba hudobných nástrojov, ktorých zvuk je vytváraný elektronicke;
- výroba hracích skriniek, verklíkov, organov s parnými píšťalami atď.;
- výroba dielov a príslušenstva nástrojov;
- výroba píšťal, loveckých rohov a iných dychových návestných nástrojov.

Nepatrí sem:

- reprodukcia vopred zaznamenaných audio a videopások, CD a DVD, podľa 18.2;
- výroba mikrofónov, zosilňovačov, reproduktorov,

- slúchadiel a podobných výrobkov, podľa 26.40;
- výroba gramofónov, magnetofónov atď., podľa 26.40;
- výroba hračiek predstavujúcich hudobné nástroje, podľa 32.40;
- oprava a reštaurovanie organov a iných historických hudobných nástrojov, podľa 33.19;
- vydávanie nahraných zvukových kaziet a videokaziet a CD a DVD, podľa 59.20;
- ladenie klavírov, podľa 95.29.

V tomto sektore v roku 2013 nevykazoval činnosť žiaden podnik s počtom viac ako 20 zamestnancov a v rozsahu výkazu Priem 1-12 neboli vytvorené žiadne tržby ani zamestnanosť

323 - Výroba športových potrieb

- výroba potrieb a vybavenia pre šport na otvorených športoviskách aj v halách z akéhokoľvek materiálu, napr.:
 - tvrdých, mäkkých a nafukovacích lôpt
 - lyží, viazania a lyžiarskych palíc
 - lyžiarskych topánok
 - potreby pre športové rybárstvo, vrátane podberákov
 - korčúľ, kolieskových korčúľ
 - zariadení pre telocvične, posilňovne alebo atletické zariadenia atď.

- **SP MANUFACTURING s.r.o., Svätý Jur**
- **TECHNOGYM E.E., s.r.o., Bratislava**
- **ZEPELIN, s.r.o., Trenčín**
- **CRAZY FLY, s.r.o., Nemšová**
- **DREVOINDUS. SULOVI, s.r.o., Bytča**

Sektor zabezpečuje 17,7 % tržieb za vlastné výkony a tovar a 13,3 % zamestnanosti v sektoroch inej výroby

324 - Výroba hier a hračiek

- výroba bábik, šiat a potrieb pre bábiky
- výroba kolesových hračiek určených na vozenie, vrátane bicyklov a trojkoliek z plastu
- výroba stolových a podobných hier
- výroba elektronických hier
- výroba zmenšených modelov a podobných modelov pre záujmovú činnosť, elektrických vláčikov, stavebníc atď.

Nepatrí sem:

- výroba automatov s videohrami, podľa 26.40
- výroba bicyklov, podľa 30.92
- výroba, dodávku softvéru k počítačovým hrám, podľa 58.21, 62.01
- výroba žartovných predmetov a noviniek, podľa 32.99

- **EVONA ELECTRONIC, s.r.o., Bratislava**
- **ROCO-SLOVAKIA, s.r.o., Banská Bystrica**
- **XRAY, s.r.o., Trenčín**
- **DANDY TOYS, s.r.o., Opatovce nad Nitrou**
- **DESIGN, s.r.o., Zborov**

Sektor zabezpečuje 4,5 % tržieb za vlastné výkony a tovar a 8,9 % zamestnanosti v sektoroch inej výroby

325 – Výroba lekárskeho a zubného náradia a pomôcok

- výroba chirurgických závesov a sterilných vlákien a tkanín
- výroba zubných vložiek a hmoty na zubné plomby (okrem spevňujúcich zubných prípravkov), zubného vosku a ostatných zubných sadrových preparátov vrátane výroby cementu na rekonštrukciu protéz
- výroba zubných laboratórnych pecí
- výroba laboratórnych ultrazvukových diagnostických prístrojov
- výroba laboratórnych sterilizátorov
- výroba destilačných prístrojov a laboratórnych odstrediviek
- výroba nábytku pre lekárov, chirurgov, zubárov alebo veterinárov,
- výroba protéz, injekčných striekačiek, ihliel, katétrov, kanýl atď.
- výroba zubných prístrojov, nástrojov a zariadení (vrátane kresiel pre zubných lekárov
- zahrnutých do týchto zariadení)
- výroba umelých zubov, mostíkov atď., vyrobených v zubnom laboratóriu
- výroba ortopedických a protetických pomôcok
- výroba prístrojov pre nedoslýchavých
- výroba sklenených očí
- výroba lekárskeho teplotomerov
- výroba optických zariadení a výrobkov, dioptrických okuliarov, slnečných okuliarov, šošovky na predpis, kontaktné šošovky, ochranných okuliarov
- výroba destilačných prístrojov a zariadení, laboratórnych odstrediviek

- **PROTETIKA, a.s., Bratislava**
- **CHIRANA MEDICAL , a.s., Stará Turá**
- **UNOMEDICAL s.r.o., Michalovce**
- **CHIRANA T.INJECTA, a.s., Stará Turá**
- **ICU MEDICAL SLOV. s.r.o., Vrábľe**

Nepatrí sem:

- výroba zubných spevňujúcich prípravkov, podľa 20.42
- výroba zdravotníckych impregnovaných výplní, podľa 21.20
- výroba medicínskeho endoskopického

a elektroterapeutického zariadenia, podľa 26.60

- výroba invalidných vozíkov, podľa 30.92
- činnosti optikov, podľa 47.78

Sektor zabezpečuje 52,1 % tržieb za vlastné výkony a tovar a 59,2 % zamestnanosti v sektoroch inej výroby

329 – Výroba inde nezaradená

- výroba metiel a kief vrátane kief, ktoré tvoria súčasť strojov, ručných mechanických metiel, zmetákov a prachoviek, štetcov, maliarskych vankúšikov a valčekov, stieračov a iných kief, mopov atď.
- výroba kief na topánky a odev
- výroba ochranného bezpečnostného vybavenia
- výroba pier a ceruziek všetkých druhov, mechanických aj nemechanických
- výroba túh do ceruziek
- výroba dátumových alebo číslovacích pečiatok, ručne ovládaných zariadení pre tlač alebo embosovanie nálepiek, súpravy pre tlač, príprava pások do písacích strojov a atramentových podušiek
- výroba glóbusov
- výroba dáždníkov, slnečníkov, vychádzkových paličiek a vysúvacích paličiek
- výroba gombíkov, zapínadiel uzatváraných tlakom / patentných gombíkov, spôn, cvokov, zipsov
- výroba zapalovačov
- výroba výrobkov osobnej spotreby: fajky, hrebene, sponky do vlasov, voňavkové spreje, termosky a iné termo - nádoby pre osobné použitie alebo využitie v domácnosti, parochne, umelé brady, obočie
- výroba rôznych výrobkov ako sú sviečky, voskové sviece a pod., umelých kvetov, ovocia a lístia, žartovných predmetov a noviniek, ručných cedidiel a sít, krajčírskych figurín, pohrebných rakiev atď.
- výroba kvetinových košíkov, kytíc, vencov a podobných predmetov
- činnosti spojené s preparovaním živočíchov

- **OKRASA, v.d., Čadca**
- **SKOLEX, s.r.o., Bratislava**
- **RAMEX a.s., Senica**
- **FISCHBACH + MILLER s.r.o., Bratislava**
- **ADVIHAIR SK, s.r.o., Trenčín**

Nepatrí sem:

- výroba knôtov do zapalovačov, podľa 13.96
- výroba pracovných a servisných odevov

(pracovné plášte, overaly, uniformy), podľa 14.12

➤ výroba nových výrobkov z papiera, podľa 17.29

Sektor zabezpečuje 9,2 % tržieb za vlastné výkony a tovar a 10,4 % zamestnanosti v sektoroch inej výroby.

2.1 Postavenie výroby nábytku a inej výroby v štruktúre priemyselnej výroby SR

Výroba nábytku s počtom podnikov 101 v roku 2013 dosiahla v bežných cenách (b.c.) hodnotu 639,9 mil. eur, čím zabezpečila 1,04 % tržieb za vlastné výkony a tovar v rámci priemyselnej výroby a tento podiel medziročne klesol o 0,01 percentuálneho bodu (p.b.). V inej výrobe s počtom podnikov 39 sa zabezpečili tržby za vlastné výkony a tovar v hodnote 272,6 mil. eur, čím sa dosiahol podiel 0,44% na tomto ukazovateli v priemyselnej výrobe, ktorý medziročne klesol o 0,01 p.b.. Tak sektor výroby nábytku ako aj sektor inej výroby patria k výrazne exportne zameraným odvetviám hospodárstva. Podiel tržieb z predaja do zahraničia v SK NACE 31 v roku 2013 dosiahol 74,7 % z tržieb za vlastné výkony a tovar a v SK NACE 32 to bolo 70,9 %. Vzhľadom na ich nízky podiel na celkových tržbách však obidva sektory spolu zabezpečili celkovo 1,5 % exportu priemyselnej výroby (údaje sú za podniky s 20 a viac zamestnancami podľa výkazu Priem 1-12).

Pri porovnaní segmentácie v SK NACE 31 a 32 s priemyselnou výrobou vidíme, že tieto sektory zabezpečili v roku 2013 3,26 % exportu priemyselných tovarov a tento podiel stúpol medziročne o 0,07 p.b. (pri analýze sa nepočítalo s príspevkom SK NACE 33, ktorý do zahraničia nepredáva tovary ale služby). K segmentu konkurencia kvalitou, ktorý zabezpečil v roku 2013 36,4 % podiel na predaji tovarov priemyselnej výroby do zahraničia prispeli sektory SK NACE 31 a 32 čiastkou 0,77 %, pričom tento podiel medziročne klesol o 0,31 p.b. to znamená, že 23,55 % z exportu vyrobeného nábytku a iných výrobkov konkuruje na trhu kvalitou, čo znamená, že tieto odvetvia vykazujú v tomto segmente nižšiu hodnotu ako priemyselné tovary celkovo. Komplexne je vývoj v jednotlivých segmentoch konkurencieschopnosti exportu v SK NACE 31 a 32 v porovnaní so sumárom za SK NACE 10 až 32 popísaný v tabuľke č.1.

Tabuľka č.1 Príspevky výroby nábytku a inej výroby k segmentom konkurencieschopnosti vyvážanej produkcie priemyselných tovarov v rokoch 2013 a 2012

SK NACE	I		II		III		IV		celkom	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
31 a 32	0,77%	1,08%	0,45%	0,39%	1,30%	1,06%	0,74%	0,67%	3,26 %	3,19 %
10 až 32	36,40%	35,85%	12,47%	13,82%	39,08%	41,10%	12,05%	9,23%	100,00%	100,00%

Z uvedeného je vidieť, že zhoršenie konkurencia kvalitou je sprevádzané rastom v segmente konkurencia cenou, miernym rastom deficitu cenovej konkurencia ako aj segmentu štruktúrnych problémov. V prvom štvrtroku 2014 celkový export priemyselných tovarov (SK NACE 10 až 32) stúpol o 6,1 % a v odvetviach SK NACE 31 a 32 spolu o 9,8 %, takže vo výrobe nábytku a inej výrobe je dynamika vývoja lepšia oproti priemyselnej výrobe o 3,7 p.b.. Zároveň

príspevok týchto odvetví k segmentu I vykázal mierny rast, zároveň však je negatívne, že stúpol podiel odvetví na segmente IV. Porovnanie príspevkov k jednotlivým segmentom konkurenčnej schopnosti predaja tovarov do zahraničia v 1. štvrtroku 2014 v porovnaní s 1. štvrtrokom 2013 je v nasledujúcej tabuľke.

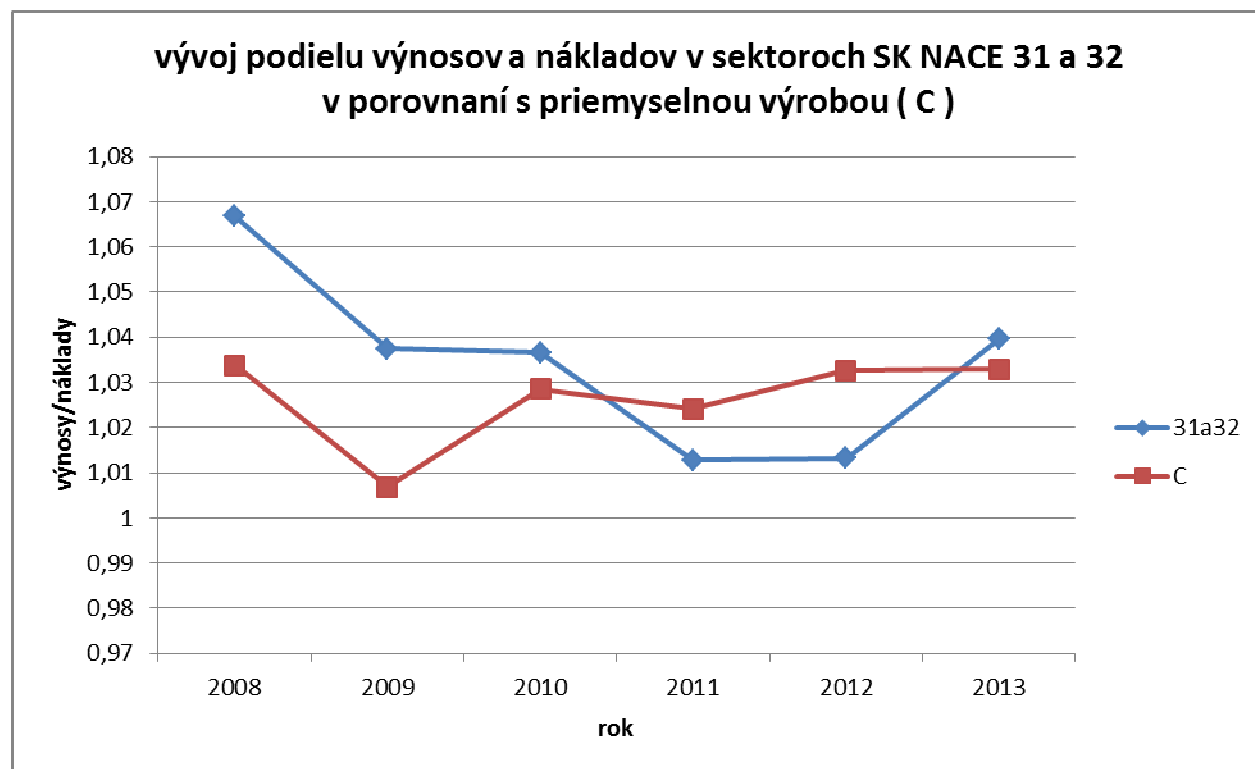
Tabuľka č.2 Príspevky výroby nábytku a inej výroby k segmentom konkurencieschopnosti vyvážanej produkcie priemyselných tovarov v 1-ých štvrtrokoch 2013 a 2014

SK NACE	I		II		III		IV		celkom	
	1q2013	1q2014	1q2013	1q2014	1q2013	1q2014	1q2013	1q2014	1q2013	1q2012
31 a 32	1,25%	1,14%	0,37%	0,89%	0,89%	1,02%	0,69%	0,25%	1,25%	1,14%
10 až 32	36,60%	32,05%	12,25%	16,34%	40,81%	45,33%	10,34%	6,28%	100,00%	100,00%

Efektivitu výroby možno posúdiť porovnaním takých ukazovateľov ako napr. rentabilita nákladov (resp. výnosnosť nákladov, sledovanie ktorej umožňuje vyhnúť sa záporným hodnotám indexov pri prechode zo straty k zisku), podiel pridanej hodnoty k spotrebe materiálov a energií, na základe ktorého možno posúdiť efektivitu zhodnotenia výrobných vstupov a podiel pridanej hodnoty k objemu vyplatených miezd, čo je vlastne iný pohľad na produktivitu práce, ktorý objektívnejšie posudzuje zhodnotenie nákladov na pracovnú silu ako podiel tržieb resp. pridanej hodnoty na pracovníka.

Na grafe č. 4 je zobrazený vývoj výnosnosti nákladov (t.j. podielu výnosov a nákladov) v sektoroch výroby nábytku a inej výroby v porovnaní s priemyselnou výrobou v rokoch 2008 až 2013.

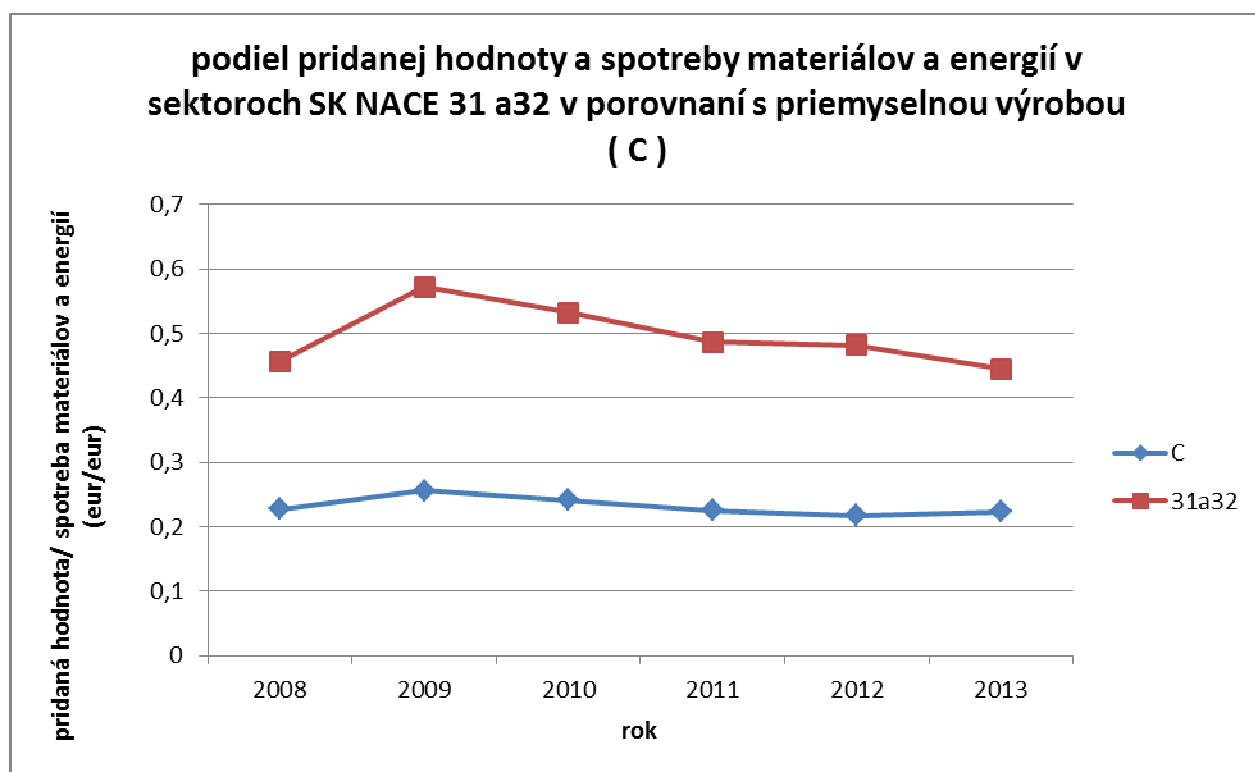
Graf č. 4

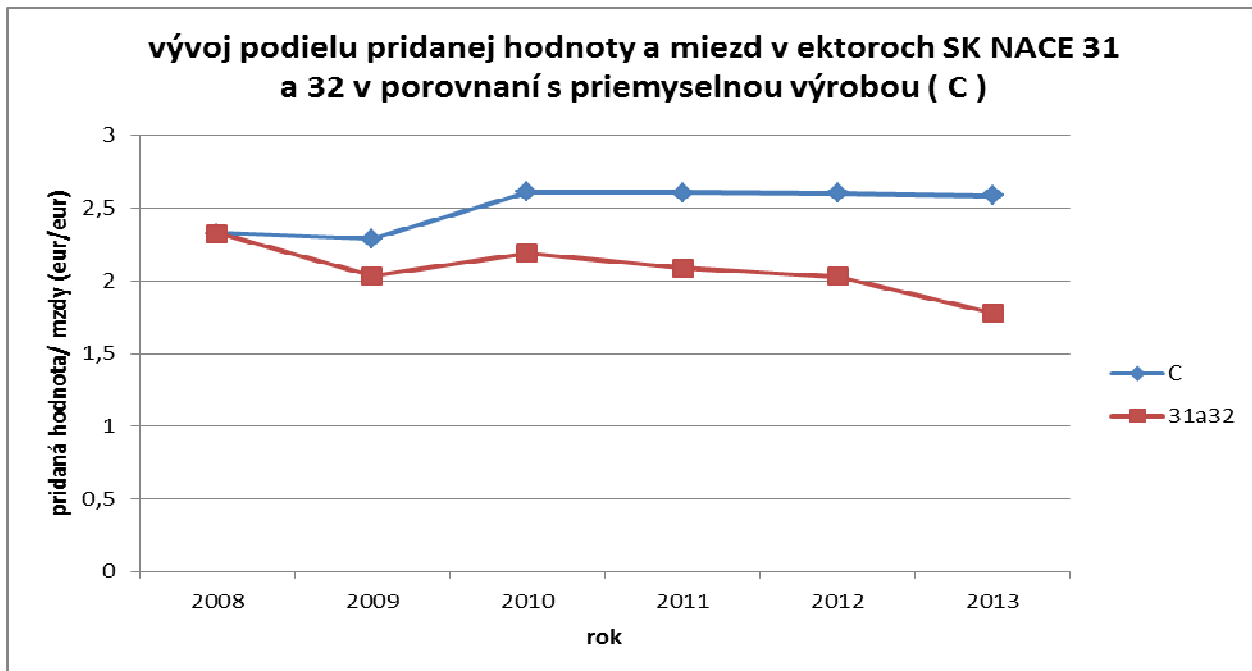
Ako vidieť z priebehu vyššie uvedeného vývoja sektory výroby nábytku a inej výroby po dlhšom poklese produkčnej efektivity po roku 2008 vykázali zlepšenie v roku 2013 a môžeme konštatovať, že výnosnosť nákladov v týchto odvetviach v roku 2013 bola o 0,6 p.b. vyššia ako v priemyselnej výrobe.

Na grafoch č. 5 a 6 je zobrazený vývoj podielu pridanej hodnoty k spotrebe materiálov a energií resp. podielu pridanej hodnoty ku mzdám vo vyššie uvedenom období. Ako je vidieť z grafu č. 5 trend vývoja zhodnocovania materiálov a energií v sektoroch 31 a 32 je podobný ako v priemyselnej výrobe, avšak hodnoty podielu pridanej hodnoty k spotrebe materiálov a energií sú v týchto sektoroch výrazne vyššie ako v priemyselnej výrobe. To vyplýva najmä zo skutočnosti, že spotreba energie celkom na jednotku vyprodukovanej pridanej hodnoty je v týchto odvetviach o 67,7 % nižšia ako v priemyselnej výrobe, takže náklady na spotrebovanú energiu sú v nich výrazne nižšie. Na druhej strane však produktivita práce vyjadrená ako pridaná hodnota vytvorená na jednotku vyplatených miezd vykazuje v sektoroch SK NACE 31 a 32 výrazne nižšie hodnoty ako v priemyselnej výrobe a trend jej vývoja je klesajúci, takže v odvetviach sú výrazné rezervy v smere hľadania vyššej efektivity zhodnocovania nákladov na pracovnú silu. Podiel obežných aktív k záväzkom vyjadrujúci stupeň efektivity finančného hospodárenia je v uvedených sektoroch lepší ako v priemyselnej výrobe, čo vidieť dobre na grafe č. 7.

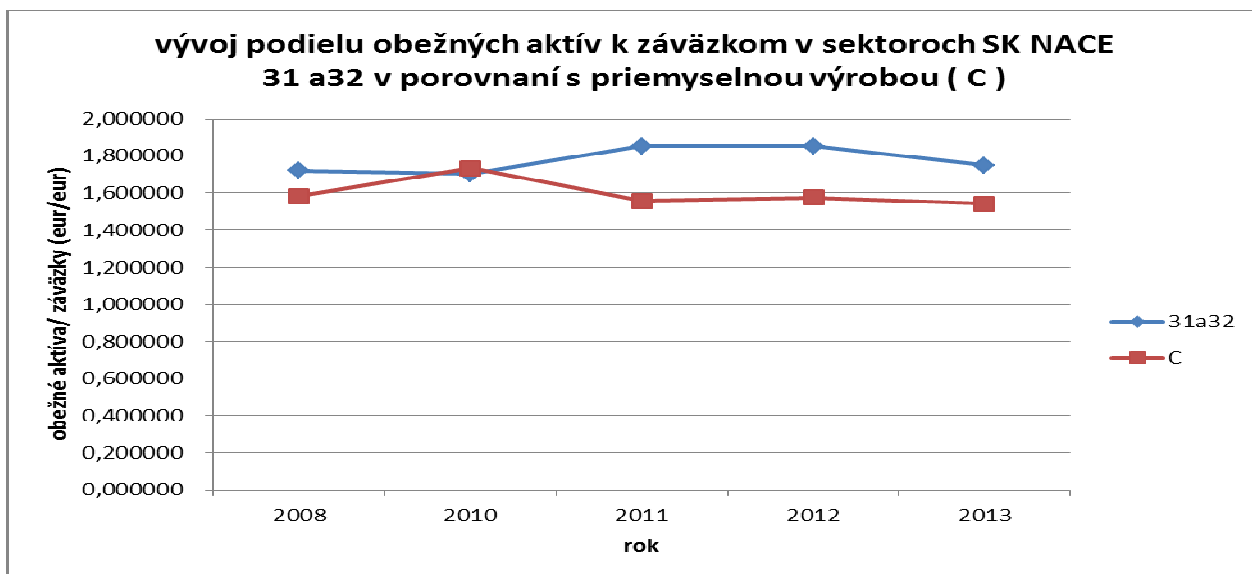
Graf č. 5

Graf č. 6

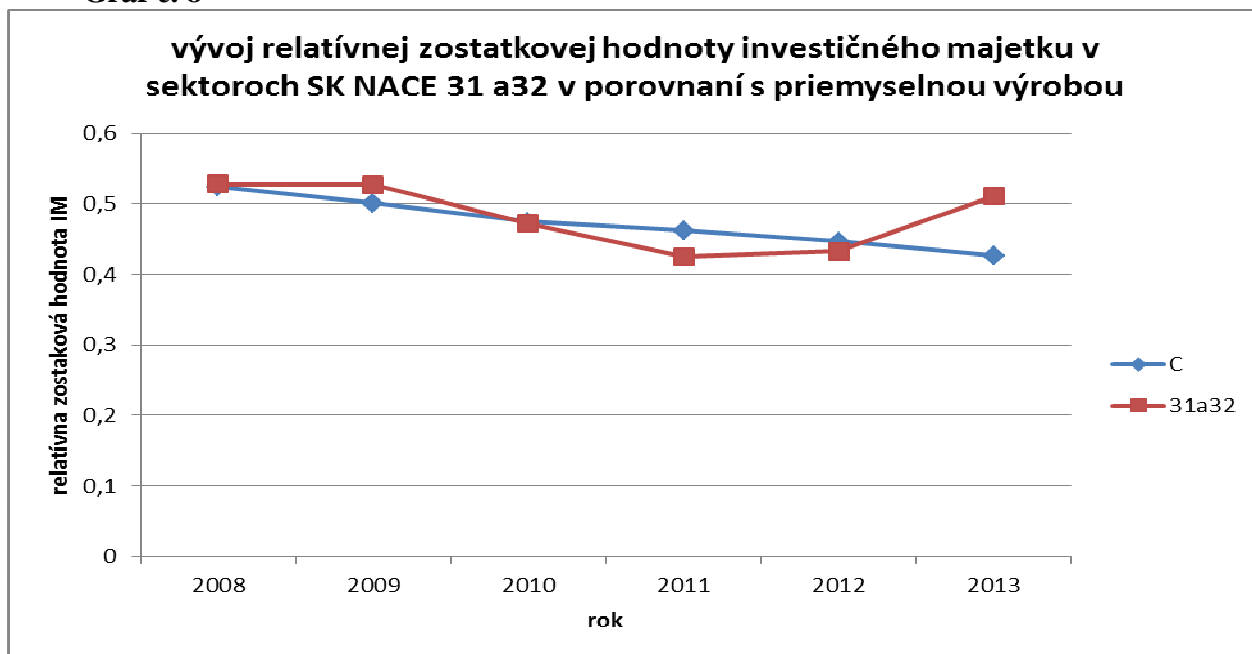

Graf č. 7

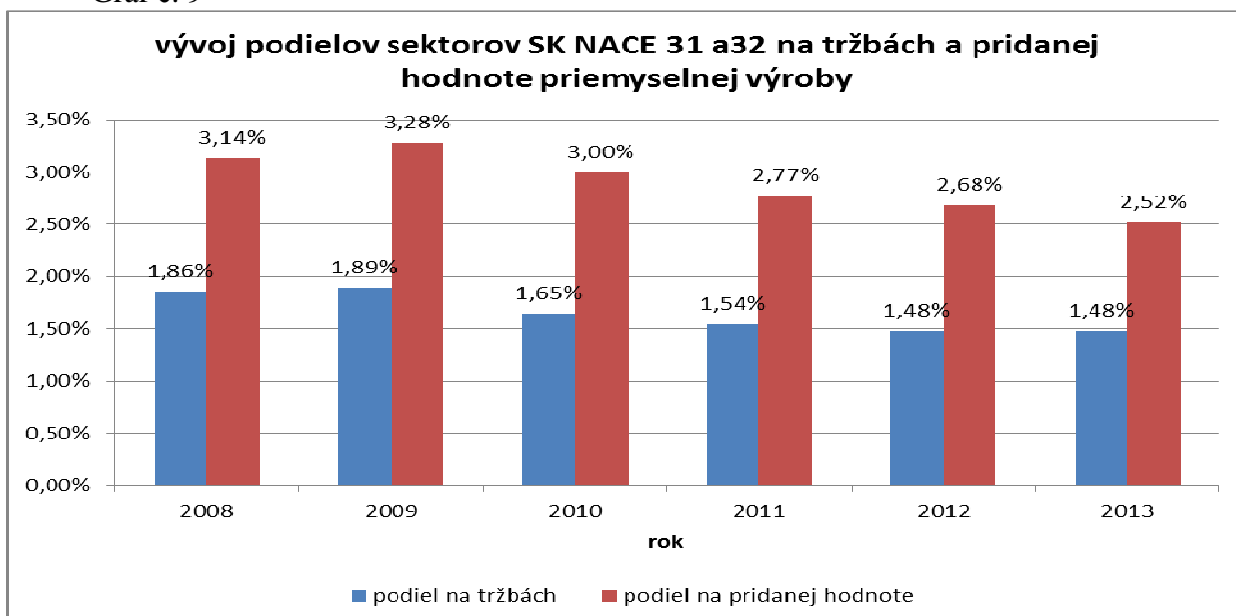
Zlepšenie rentability v sektoroch výroby nábytku a inej výroby ku koncu roku 2013 však malo len prechodný charakter a v 1. štvrtroku 2014 tieto odvetvia vykazovali stratu pričom podiel výnosov k nákladom bol o 4,6 p.b. nižší ako v priemyselnej výrobe. Vývoj relatívnej zostatkovej hodnoty hmotného aj nehmotného investičného majetku zobrazený na grafe č. 8 naznačuje síce oživenie investičnej aktivity v sektoroch 31 a 32 po roku 2011, výstupy z nového investičného majetku sa však dostatočne pozitívne neprejavujú na výsledkoch hospodárenia.

Graf č. 8

Relatívna zostatková hodnota hmotného a nehmotného investičného majetku v uvedených sektoroch vyššia o 8,5 p.b. vyššia ako v priemyselnej výrobe. Obstarané investície však zatiaľ neprinesli zvýšený efekt v oblasti rastu konkurencieschopnosti. Potreba inovatívnych riešení s využitím podporných nástrojov je naďalej nevyhnutná najmä v oblasti zvyšovania produktivity práce a ďalšom raste pridanej hodnoty najmä vo vzťahu k spotrebovaným materiálom. Pritom tak podiel na tvorbe pridanej hodnoty ako aj na tržbách priemyselnej výroby vykazuje klesajúcu tendenciu, čo je zdokumentované na grafe č.9.

Graf č. 9

Z vývoja vyššie uvedených podielov vidieť, že výroba nábytku a iná výroba boli v krízovom roku 2009 menej postihnuté poklesom odbytu, ako priemyselná výroba celkom, po tomto období sa však význam týchto odvetví v rámci priemyselnej výroby znižuje, pretože jednak klesal dopyt najmä po nábytku, ktorý koreloval s poklesom výkonov v stavebníctve a jednak odvetvia nestačili čeliť konkurencii v globálnom meradle.

Postavenie jednotlivých sektorov výroby nábytku a inej výroby.

Vývoj základných ukazovateľov sektorov výroby nábytku a inej výroby za podniky s 20 a viac zamestnancami podľa výkazu Priem 1-12 vidieť v nasledovných tabuľkách.

Tabuľka č. 3 Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar (eur) v b.c.

SK NACE	2013	2012	2011
3101	45 926 553	45 659 212	42 282 225
3102	0	854 229	D
3103	17 112 592	17 470 769	D
3109	576 832 466	572 728 228	531 107 385
321	44 941 389	40 543 242	49 850 888
322	0	0	0
323	48 131 564	53 948 482	53 577 745
324	12 200 597	10 736 442	10 373 192
325	142 132 052	142 582 316	133 946 920
329	25 215 853	25 510 948	21 745 791
31	639 871 611	636 712 438	624 648 415
32	272 621 455	273 321 430	269 494 536
C	61 617 629 082	60 397 437 431	56 374 623 241

Pozn.: D - nedostupné (štatisticky dôverné údaje)

Tabuľka č. 4 Vývoj tržieb z predaja do zahraničia (eur) v b.c.

SK NACE	2013	2012	2011
3101	31 105 655	34 256 009	37 844 131
3102	0	253 825	D
3103	10 464 714	10 016 169	D

3109	436 243 859	421 899 010	402 954 599
321	24 017 413	15 212 120	24 320 406
322	0	0	0
323	47 796 610	53 618 570	53 030 740
324	11 248 915	9 850 163	9 637 334
325	91 660 496	92 322 718	84 779 929
329	18 641 624	16 440 370	12 234 353
31	477 814 228	466 425 013	452 149 147
32	193 365 058	187 443 941	184 002 762
C	45 103 566 163	43 578 637 075	40 200 994 222

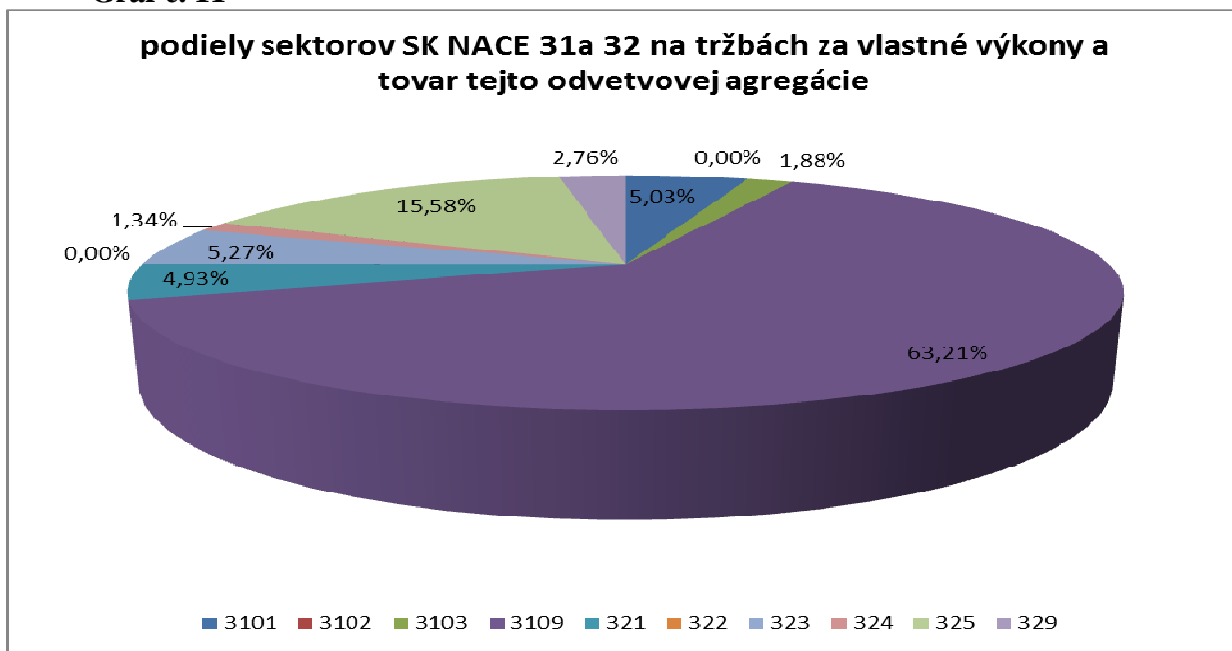
Z uvedených údajov vidieť, že v slovenskej výrobe nábytku dominuje výroba ostatného nábytku, v rámci ktorej sa sčasti vyrába aj kuchynský nábytok, ktorého výroba ako samostatný sektor nevykazuje výsledky v rámci podnikov s 20 a viac zamestnancami. V odvetví iná výroba dominuje výroba lekárskeho a dentálnych nástrojov a potrieb.

Tabuľka č. 5 Vývoj priemerného evidovaného počtu zamestnancov

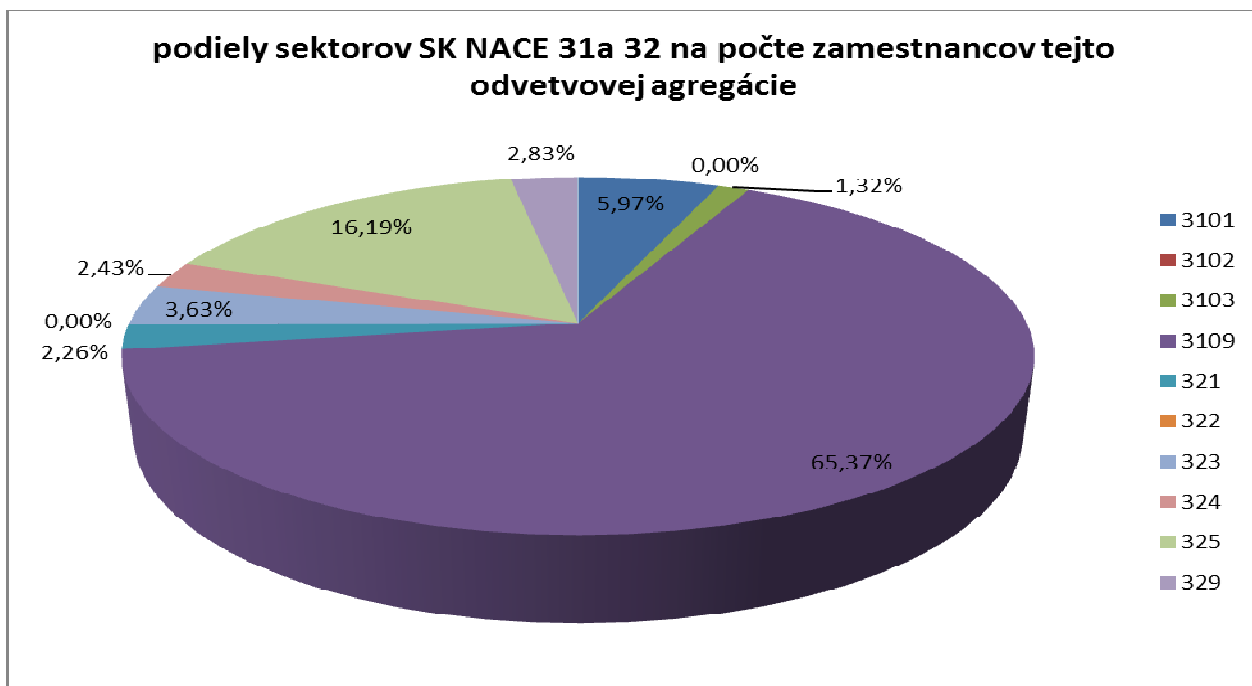
SK NACE	2013	2012	2011
3101	850	876	1 043
3102	0	57	D
3103	188	196	D
3109	9 296	9 287	9 621
321	321	267	284
322	0	0	0
323	516	580	543
324	345	307	354
325	2 303	2 388	2 469
329	403	452	526
31	10 333	10 415	10 986
32	3 887	3 994	4 176
C	337 551	338 367	340 413

Jednotlivé sektory SK NACE 31 a 32 prispievajú k celkovým výsledkom tejto odvetvovej agregácie v tržbách za vlastné výkony a tovar a v zamestnanosti s podielmi, ktoré sú uvedené na grafoch č. 10 a 11. A dynamika vývoja týchto ukazovateľov je znázornená na grafoch č. 12 a 13.

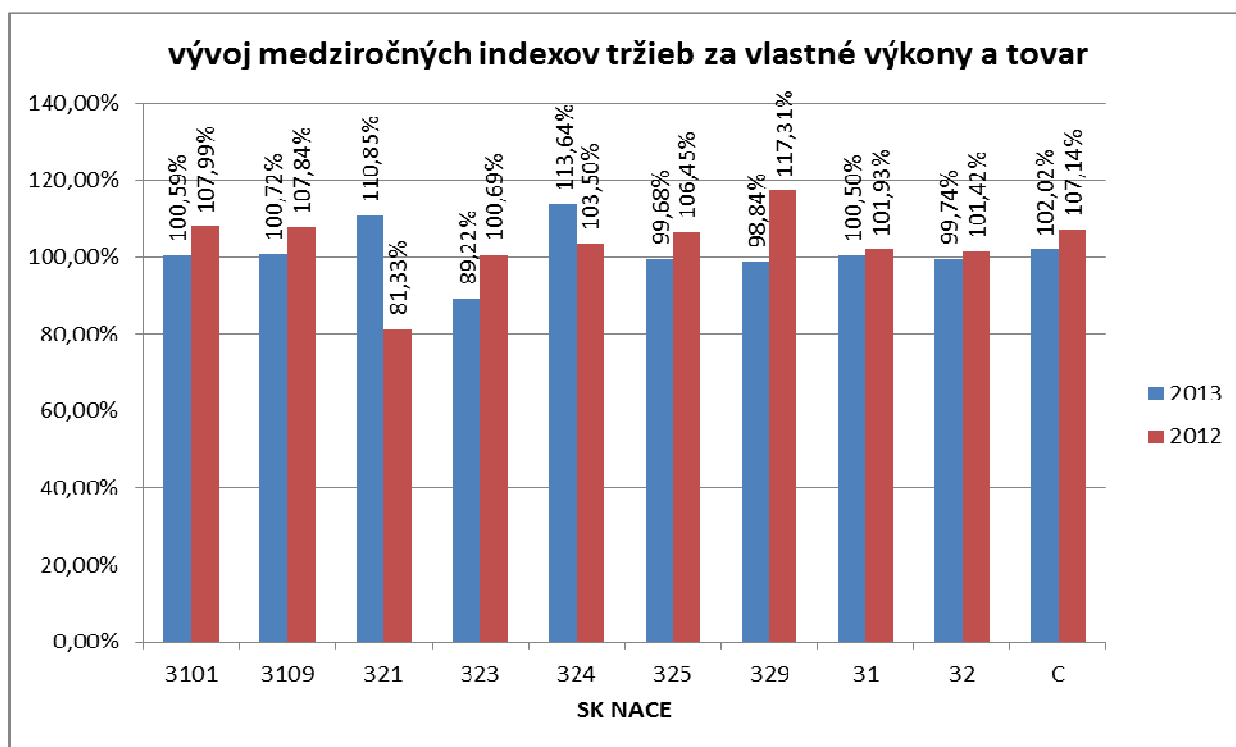
Graf č. 11

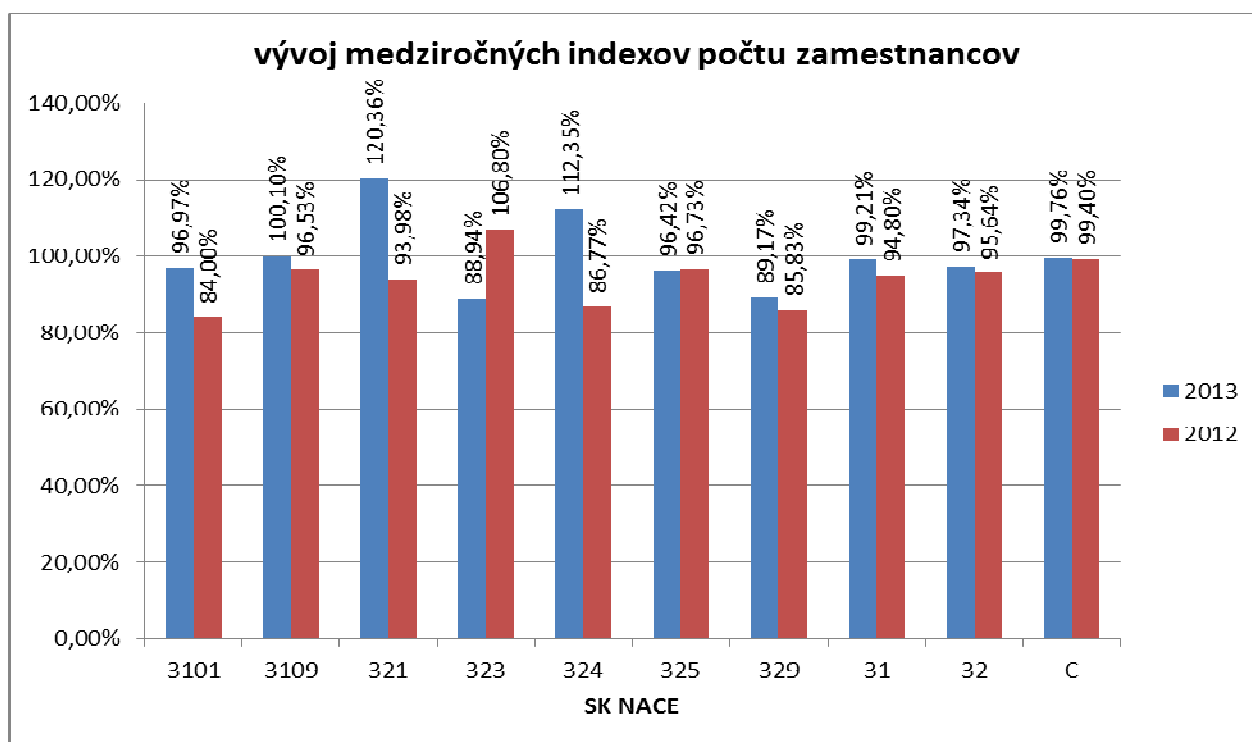
Graf č. 12

Graf č. 13

Graf č. 14

Zhrnutie

Výroba nábytku a iná výroba patria z pohľadu príspevkov k celkovým výsledkom priemyselnej výroby k menej významným odvetviám. Ich dôležitosť spočíva skôr vo vytváraní regionálnych pracovných príležitostí ako doplnku k hlavným ťahúňom priemyselného rozvoja. Ich podiel tak na tržbách ako aj na tvorbe pridanej hodnoty priemyselnej výroby vykazuje v posledných rokoch pokles. Slabšou stránkou je skutočnosť, že v oboch odvetviach je pomerne vysoký podiel vyvázaných produktov spadajúcich do segmentu štrukturálnych problémov, čo vytvára riziko pre perspektívy ďalšieho rozvoja, ktorý závisí hlavne na exporte produkcie.

Vzhľadom na charakter výroby, ktorý je sústredený najmä do podnikov kategórie MSP, bude potrebné, aby sa v odvetví zvýšila miera investovania najmä do oblasti rastu produktivity práce s využitím nástrojov v oblasti podpory inovácií (inovačné vouchre, zdroje Inovačného fondu, mikropôžičkový program a pod.)